

PATVIRTINTA
Jonavos „Lietavos“ pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2020 m. lapkričio 16 d.
įsakymu Nr. V-151

JONAVOS „LIETAVOS“ PAGRINDINĖS MOKYKLOS PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Pedagogų etikos kodekse (toliau – Kodeksas) nustatomi pagrindiniai pedagoginių darbuotojų ir laisvųjų mokytojų (toliau – pedagogai) profesinės etikos reikalavimai ir įsipareigojimai siekti etiško ir profesionalaus elgesio su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais) ir kitais šeimos nariais, kolegomis ir bendruomene.

Jonavos „Lietavos“ pagrindinės mokyklos (toliau – Mokyklos) Pedagogų etikos kodeksas (toliau – PEK) – tai dokumentas, apibrėžiantis pagrindines profesinės etikos normas, reguliuojančias pedagogų ir jų ugdytinių bei kitų Mokyklos bendruomenės narių santykius, saugančias jų žmogiškąją vertę bei orumą, atspindintis asmeninės moralės reikalavimus, profesines vertybes bei teisinius draudimus darbuotojų sprendimams bei veiklai.

Pedagogų etikos kodeksas skiriamas tam, kad padėtų Mokyklos pedagogams suprasti etiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose ir padėtų jas spręsti.

Pedagogų etikos kodeksas papildo Pedagogų ir darbuotojų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos LR Švietimo įstatyme, Mokyklos nuostatuose, darbo tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose aktuose.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojanti vertybių visuma.

Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

Pedagogų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgsenys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeliantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Etikos problema – netinkamai padarytas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiantis etikos normas.

Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.

Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.

Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai, formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

III. PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

15. Pedagogų etikos kodekso paskirtis – nubrėžti tolerancijos ribas Mokyklos narių tarpusavio santykiuose, išryškinti pedagogų etikos požiūriu vengtiną elgesį.

16. Esamiems ir naujai priimamiems pedagogams padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę.

17. Padėti įstaigos pedagogams vertinti ir spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus.

18. Vienas svarbiausių tikslų – neetiško elgesio prevencija.

IV. PAGRINDINIAI PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO PRINCIPAI

2. Pedagogai savo veikloje vadovaujasi šiais pagrindiniais elgesio principais:

2.1. pagarbos;

2.2. teisingumo;

2.3. žmogaus teisių pripažinimo;

2.4. atsakomybės;

2.5. sąžiningumo;

2.6. atidos ir solidarumo.

3. Pagarbos principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas pripažįsta, kad bendravimas su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais šeimos ir įstaigos bendruomenės nariais grindžiamas asmens orumo ir nelygstamos vertės pripažinimu bei pasitikėjimu, taip kuriant saugią, atvirą, savivertę ir kūrybiškumą skatinančią atmosferą.

4. Teisingumo principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas pripažįsta mokinių ugdymosi poreikių įvairovę, atsižvelgia į kiekvieno mokinio socialinės, kultūrinės aplinkos ypatumus ir yra nešališkas vertindamas kiekvieno mokinio pasiekimus ir pažangą, ugdymosi poreikius, mokinių ar jų grupių dalyvavimą bendruomenės gyvenime, spręsdamas konfliktus.

5. Žmogaus teisių pripažinimo principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas nepažeidžia mokinio teisių ir teisėtų interesų, vadovaujasi lygiateisiškumo ir nediskriminavimo nuostatomis ir siekia, kad socialiniai, rasiniai, kalbiniai, religiniai arba kiti veiksniai nedarytų įtakos jo elgesiui profesinėje veikloje.

6. Atsakomybės principas. Vadovaudamasis atsakomybės principu pedagogas veikia kaip profesionalas, nuolat tobulina savo profesines kompetencijas, reikalingas siekiant kokybiškai atlikti pedagoginį darbą – ugdyti remiantis kiekvieno mokinio gebėjimais, ugdymosi poreikiais ir polinkiais.

7. Sąžiningumo principas. Vadovaudamasis sąžiningumo principu pedagogas teikia teisingą informaciją apie savo patirtį, profesinę padėtį ir kompetenciją, savo profesinėje veikloje sąžiningai naudoja išteklius, vadovaujasi švietimo įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis, nepiktinaudžia nei savo padėtimi, nei mokinio (mokinių) pasitikėjimu, jų nenaudoja asmeninės naudos tikslais.

8. Atidos ir solidarumo principas. Vadovaudamasis atidos ir solidarumo principu, žmogiško solidarumo nuostatomis pedagogas bendrauja su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais mokinio šeimos nariais, kolegomis ir bendruomene siekdamas geros mokinių savijautos, savo empatija ir veiksmais įrodydamas suprantąs mokinio (mokinių) emocinę būseną.

9. Laikytis Kodekso reikalavimų – asmeninis pedagogo, siekiančio tinkamai ir kokybiškai atlikti savo pareigas, didinti profesijos prestižą ir pasitikėjimą šalies švietimo sistema, išipareigojimas ir garbės reikalas, o jų pažeidimas užtraukia atsakomybę, numatytą Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose pedagogų veiklą. Svarstant atsakomybę už Kodekso reikalavimų pažeidimą išnagrinėjama ir įvertinama įstaigos,

kurioje pedagogas dirba, savivaldos institucijų ir įstaigos vadovo sudarytos etikos komisijos nuomonė.

V. PAGRINDINIAI PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO VEIKLOS REIKALAVIMAI

10. Pedagogai įsipareigoja aktyviai palaikyti Mokyklos siekius, etiškai elgtis tiek Mokykloje, tiek už jo ribų, tinkamai reprezentuoti jos vardą Lietuvoje ir užsienyje.

11. Objektyviai, remiantis kompetencija, vertinti kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiškai patariant ir padedant vieni kitiems.

12. Pedagogas ir Mokyklos vadovas yra objektyvus ir nesavanaudiškas. Jo tarnybinių sprendimų nelemia jo paties, jo šeimos narių, giminių ar draugų asmeniniai interesai.

13. Kiekvienas Mokyklos narys turi vadovautis bendruomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto:

13.1. Jei pedagogas dalyvauja taryboje, komisijoje ar kitoje darbo grupėje, turinčioje priimti sprendimus, kurių rezultatais jis pats yra asmeniškai suinteresuotas ir dėl to negali būti bešališkas, apie tai praneša svarstyme dalyvaujantiems asmenims ir nusišalina nuo balsavimo ar kitokio sprendimo priėmimo.

13.2. Pedagogas negali daryti spaudimo administracijai, kad Mokykloje, kurioje jis pats dirba, būtų priimtas į darbą ar paaukštintas pareigose jo šeimos narys, giminė arba artimas draugas. Svarstant tokį klausimą pedagogų posėdyje, priimant sprendimą jis turėtų nedalyvauti.

13. Laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareiginėse instrukcijose numatytas funkcijas.

14. Puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu ir su savivaldos institucijomis.

15. Perteikti tautos ir žmonijos kultūros vertybes jaunajai kartai, pagal išgales dalyvauti kultūros plėtros procese.

16. Būti tolerantiškiems kitų nuomonei.

17. Vengti moralizavimo, neskubėti teisti ir nereikalauti iš kitų to, ko pats nepajėgia laikytis.

18. Vertindamas ugdytinių elgesį ir pasiekimus, pedagogas siekia stiprinti jų savigarbą ir pasitikėjimą savo jėgomis, nurodyti tobulėjimo galimybes, kelti mokymosi motyvaciją.

19. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms, elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai. Išklausti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyviausio sprendimo savame kolektyve. Nesuradus bendro sutarimo kreipiamasi raštu į vadovą, nusakant priežastis, o vadovas savo ruožtu sprendžia toliau.

20. Suprasti, jog pedagogo, darbuotojo etiką pažeidžia:

20.1. Nesažininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems pedagogams skirtos informacijos slėpimas, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos, kyšio ėmimas, jo davimas;

20.2. Kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, kompetencija, asmeniniai reikalai ir asmeninės savybės, elgesys, gyvenimo būdas, apranga) tiek su mokiniais, tiek su kitais asmenimis;

20.3. Šokiruojant pedagogų apranga, blaškanti mokinių dėmesį, netvarkinga, laisvalaikio, sportinė (išskyrus kūno kultūros pedagogus) apranga, nevilkima per pamokas;

20.4. Girtavimas ir piktnaudžiavimas kitomis svaiginamosiomis priemonėmis;

21. Suprasti, jog pedagogo, darbuotojo laisvei prieštarauja:

21.1. Nepakantumas kitokiai mokinių ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;

21.2. Teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas.

22. Pedagogas gali savo nuožiūra pasirinkti ugdomąją veiklą bei kurti naujus ugdymo būdus, jei šie yra tinkami, profesiniu požiūriu atsakingi bei padorūs.

23. Pedagogai taupiai ir pagrįstai naudoja materialinius ir kitus resursus.

24. Pedagogai pagarbiai ir geranoriškai bendrauja su mokinių tėvais. Jie neskatina mokinių bei ugdytinių tėvų, kad jie kokiomis nors progomis organizuotų jiems vaišes, pasveikinimus ir panašius dalykus.

25. Pedagogas konsultuoja tėvus bei globėjus sprendžiant vaikų auklėjimo problemas, padeda švelninti tėvų ir vaikų konfliktus.

26. Pedagogas privalo nešturkščiai, neįžeidžiančiai, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą mokinių nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimo faktams.

26.1. Pedagogas negali pakeliant tono kelti balso ant ugdytinių, vadinti juos necenzūriniais žodžiais ar kitaip tyčiotis iš mokinių.

26.2. Pedagogai tarpusavyje negali mokinių akivaizdoje spręsti konfliktinių situacijų, susijusių su savų emocijų protrūkiu. Konfliktus aiškintis už uždarytų durų.

27. Intrigos, neveikiami konfliktai, kenkimas kitiems ir pedagogų bendruomenės skilimas trukdo Mokyklai atlikti savo tiesiogines funkcijas. Mokyklos vadovas, neįstengiantis sureguliuoti aštrių, ilgai užsitęsusių konfliktų, turėtų įspėti pedagogą atleisti iš užimamų pareigų.

VI. PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO PRIĖMIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

28. Būtina PEK priėmimo sąlyga – viešas projekto svarstymas.

29. Priimtas PEK skelbiamas viešai Mokyklos internetiniame puslapyje.

30. Mokyklos bendruomenė įsipareigoja gerbti PEK ir rūpintis jo veiksmingumu.

31. PEK vykdymo priežiūrą atlieka atstovavimo pagrindu sudaryta etikos komisija, susidedanti iš 3-jų Mokyklos pedagogų (komisiją sudaro Mokyklos vadovas).

32. Etikos komisija (gali būti sudaryta mokykloje dalyvaujant tos pačios mokyklos pedagogams) savo darbą atlieka vadovaudamasi patvirtintu etikos komisijos darbo reglamentu.

33. Sankcijos už Pedagogų etikos pažeidimus taikomos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą – moralinio poveikio priemones (pvz., pastaba, įspėjimas, įvertinimo paviešinimas ir pan.). Pedagogų etikos kodekso priežiūrą vykdančios etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio.

34. PEK etikos komisija, spręsdama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, Pedagogų etikos kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti, ar konkretus poelgis suderinamas su pedagogo etikos kodekso pripažintomis pamatinėmis etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.

35. Pedagogų etikos kodeksas, priimtas kaip Mokyklos bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, turi palaikyti etinį susirūpinimą, skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.
